

Työkaverina hoivarobotti

TUUKKA TAMMI

Terveysteknologiassa on kahdet kasvot. Yhtäältä uusi ja nopeasti kehittyvä teknologia parantaa hoitoa, toisaalta se on omiaan pahentamaan terveydenhuollon rahoituskriisiä: rahamäärällä, jonka terveysteknologiaan voi käyttää, ei ole kattoa. Keskustelua terveysteknologian oikeasta roolista ja sopivasta määrästä on käyty pitkään, mutta suhteellisen uusia tulokkaita siinä ovat hoivarobotit.

Sana robotti tulee tšekin kielen sanasta robota, joka tarkoittaa alun perin maaorjien tekemää pakkotyötä. Robotteja käytetään tyypillisesti tekemään suorittavia töitä, jotka ovat yksitoikkoisia, likaisia tai vaarallisia ihmiselle tai joihin ihmisen hienomotoriikka ei ole riittävän tarkkaa. Terveysteknologiassa roboteista odotetaan apua ennakoituun työvoimapulaan ja mahdollisuutta organisoida työtehtäviä entistä tehokkaammin.

Lina Van Aerschotin, Tuuli Turjan ja Tuomo Särkikosken artikkelissa tarkastellaan hoitajien tähänastisia kokemuksia roboteista sekä hoitajien käsityksiä robottien soveltuvuudesta hoitotyöhön. Heidän mukaansa markkinoille on seuraavan 5–10 vuoden kuluessa odotettavissa käytännön hoitotehtäviin soveltuvia autonomisia tai puoliautonomisia hoivarobotteja. Nämä ovat esimerkiksi liikkumista avustavia sekä yksittäisiin tehtäviin kuten siivoukseen ja hygienian hoitoon tarkoitettuja robotteja. Yleiskäyttöisiä hoitorobotteja tuskin näin lyhyessä ajassa vielä nähdään, joten merkittävää määrää hoivatyötä ei lähivuosina korvata roboteilla.

Suunnittelijoilla on vielä aikaa vaikuttaa siihen, miten ja millaisia hoivarobotteja tulevaisuudessa otetaan käyttöön: ihanteellisesti robottien tulevat käyttäjät tulisi osallistaa niiden kehittelyyn ja käyttökonteksti pitäisi huomioida jo suunnittelussa. Hoivarobotiikan käyttäjiä ovat hoitohenkilöstö ja potilaat.

Van Aerschotin ja kumppaneiden tutkimuksen mukaan hoitoalan ammattilaisten asenteet robotteja kohtaan ovat varautuneita, mutta myös odottavia. Kyselyyn vastanneista hoitoalan ammattilaisista hieman yllättäen ikääntyneemmät arvioivat nuoria useammin robotit soveltuviksi hoitotyöhön. Saattaa olla, että nuoremmat vastaajat arvioivat robottitekniikkaa kokonaisvaltaisemmin oman työnkuvansa ja sen tulevan kehityksen kannalta. Nuoremmat saattavat pelätä robotisaation tuomaa epävarmuutta työuraan, kun taas vanhemmat työntekijät voivat nähdä siinä mahdollisuuden kehittää työtä sisällöllisesti ja ehkä saada helpotusta esimerkiksi fyysisesti raskaisiin työtehtäviin. Lue lisää artikkelista ”Roboteista tehokkuutta ja helpotusta hoitotyöhön?” mitä hoitajat tulevaisuuden ”työkavereistaan” tuumivat.

*

YP:n kustantajapohja laajeni viime keväänä, kun Eläketurvakeskus ja Tampereen yliopiston yhteiskuntatieteiden tiedekunta lähtivät lehden kustantajiksi THL:n rinnalle. Tästä numerosta alkaen trio laajenee kvartetiksi kun neljänneksi kustantajaksi tulee myös Kelan tutkimus.